

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Næringskomiteen
Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
MH/fg

Vår ref
14/1728

Dato
27.10.2014

Dokument 8:13 S (2014-2015) Representantforslag fra representantene Knut Storberget, Odd Omland, Hege Haukeland Liadal og Arild Grande om å sikre opprinnelsesmerking på mat og opprette en dagligvareportal

Jeg viser til brev av 22.10.14 fra Næringskomiteen med representantforslag for vurdering.

I representantforslaget foreslås følgende:

1. *Stortinget ber regjeringen sørge ta initiativ til bedre merkeordninger for mat, som også stiller krav til opprinnelsesmerking på bearbeidede kjøttprodukter og meieriprodukter*
2. *Stortinget ber regjeringen etablere en dagligvareportal i tråd med innstillingen fra Matkjedeutvalget i NOU 2011:14*

Til spørsmål nr. 1: Stortinget ber regjeringen ta initiativ til bedre merkeordninger for mat, som også stiller krav til opprinnelsesmerking på bearbeidede kjøttprodukter og meieriprodukter

Som representantene også nevner vil EUs nye matinformasjonsforordning tre i kraft om ikke lenge. Matinformasjonsforordningen ble vedtatt innlemmet i EØS-avtalen på EØS-komiteens møte 24. oktober 2014. De generelle merkereglene vil tre i kraft 13. desember i år og næringsdeklarasjonsreglene trer i kraft 13. desember 2016. Virksomheter kan allerede nå ta i bruk de nye reglene. De nye merkekravene vil gjøre matmerkingen mer forbrukervennlig med bl.a. krav om skriftstørrelse, opplysning om

imitasjonsprodukter, vegetabilsk olje/fett og opprinnelse, m.m. Nye krav til næringsdeklarasjonen stiller krav til innhold, presentasjon og utforming av næringsdeklarasjonen på matvarene. Til sammen vil det nye regelverket for matinformasjon gjøre det enklere for forbrukerne å lese og forstå hva maten inneholder.

EU-kommisjonen avga 17. desember 2013 en rapport om opprinnelsesmerking av bearbeidede kjøttprodukter. Rapporten konkluderer med at selv om forbrukernes interesse for opprinnelsesmerking av produkter med kjøtt som ingrediens er tydelig uttalt, så vil et slikt ønske falle dersom det fører til prisstigning.

Kommisjonen vurderer at innføring av obligatorisk opprinnelsesmerking vil innebære behov for radikale tilpasninger i verdikjeden for mat. Produsentene vil påføres ekstraomkostninger etterfulgt av prisstigninger for forbrukeren. Omfattende endringer i verdikjeden kan også påvirke konkurranseevnen og handelsstrømmene. Både matprodusentene og offentlige myndigheter vil bli påført økte administrative byrder.

Når det gjelder ytterligere krav om opprinnelsesmerking for meieriprodukter, så pågår det et arbeid i EU-kommisjonen omkring dette.

Jeg ser positivt på at forbrukerne får god informasjon om matens opprinnelse. Fra norsk side har det vært et ønske om styrkede krav til opprinnelsesmerking, noe som nå gjennomføres for flere kjøttslag.

Når det gjelder opprinnelsesmerking av bearbeidede og sammensatte produkter, støtter jeg EU-Kommisjonens tilnærming der de må ivareta en balansegang mellom forbrukernes ønske og behov for informasjon og kostnadene og byrdene ved å gjennomføre et slikt regelverk for næringsaktørene og myndighetene. Det må også gjøres en vurdering av hva som i praksis er realistisk å regulere.

Forordningen gir svært begrensede muligheter til å stille egne nasjonale krav om opprinnelsesmerking utover det som spesifikt er regulert i forordningen.

Jeg har derfor ingen planer per i dag om å utarbeide egne norske regler for opprinnelsesmerking av bearbeidede kjøttprodukter eller meieriprodukter. Landbruks- og matdepartementet følger utviklingen i EU tett på dette området.

Til spørsmål nr. 2: Stortinget ber regjeringen etablere en dagligvareportal i tråd med innstillingen fra Matkjedeutvalget i NOU 2011:14

Det er Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) som har koordineringsansvar for forbrukepolitikken, og mitt svar er derfor utformet i samråd med og basert på Barne-, likestillings- og inkluderingsministerens tidligere svar på

liknende spørsmål fra Stortinget [*"Representantforslag 8:82 S (2013-2014) fra representantene Terje Breivik, Abid Q. Raja og Pål Farstad", og "Skriftlig spørsmål fra Terje Breivik til landbruks- og matministeren, Dokument nr. 15:727 (2013-2014)"*]

På bakgrunn av forslaget i NOU 2011:14 ba Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet Forbrukerrådet høsten 2012 om å utrede saken videre for å fremskaffe beslutningsunderlag for opprettelse av en eventuell dagligvareportal i offentlig regi for forbrukerne. Forbrukerrådets rapport *"Matmakt til forbrukerne – Er dagligvareportal løsningen?"* forelå juni 2013.

Dagligvaremarkedet byr på et stort antall variable for mange tusen produkter, og prisene i butikkene endres fortløpende. Datagrunnlaget for en informasjonsportal vil derfor være stort og komplekst. Dersom man får til et samarbeid med de store aktørene i bransjen, med sikte på at informasjon om priser og produktegenskaper kan hentes direkte ut av deres datasystemer, anser Forbrukerrådet at det kan være realistisk å få til en løsning, i form av en nettportal, i løpet av 2-3 år. Utviklingskostnadene for det offentlige vil i følge Forbrukerrådets anslag være om lag 15 millioner kroner, og med årlige driftsutgifter på drøyt 10 millioner kroner. I tillegg vil det påløpe betydelige kostnader for bransjen med å utvikle og tilpasse egne systemer, sikre datakvalitet og ivareta innrapportering.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet valgte i første omgang å innhente synspunkter på Forbrukerrådets forslag fra berørte myndighetsorganer, og Forbrukerrådets rapport ble sommeren 2013 sendt til uttalelse til hhv Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, i tillegg til Finansdepartementet.

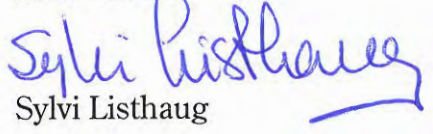
En viktig innvending som ble fremsatt var av konkurransemessig karakter. En nettportal i dagligvaremarkedet, som viser detaljpriser i sanntid for hver enkelt butikk, vil i betydelig grad kunne øke faren for koordinert adferd blant selgerne, dvs. prissamarbeid. Det er heller ikke i tilstrekkelig grad godtgjort at en slik portal vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. Forbrukerrådets rapport viste stor usikkerhet om årsaksforhold, konsekvenser, nytte, kostnader og effekter. BLD vurderte derfor at rapporten som sådan ikke var tilstrekkelig som underlag for en beslutning om å sette i gang et så omfattende utviklingsprosjekt i statlig regi.

Etter en samlet vurdering, der Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren la vekt på de konkurransefaglige innvendingene, graden av kompleksitet og usikkerhetsmomentene som Forbrukerrådets rapport inneholdt, samt de relativt betydelige kostnadene, ble konklusjonen våren 2014 at videre arbeid med en dagligvareportal ikke skulle prioriteres. Dette ble formidlet til Stortinget fra BLD i revidert nasjonalbudsjett mai 2014.

Utvikling av nye elektroniske systemer i butikker, vekst i netthandel, og nye europeiske regler om matinformasjon til forbrukerne, er forhold som raskt kan endre forutsetningene for å etablere nye tjenester som for eksempel en informasjonsportal for dagligvarer. Jeg tror derfor det vil være uklokt på nåværende tidspunkt å sette i gang store IKT-prosjekter med mange usikre effekter.

Jeg er opptatt av åpen tilgang til fakta og sannferdige data om matvarer på det norske markedet, både for forbrukerne og markedsaktørene. Målet med nye elektroniske informasjonsløsninger må være både å legge til rette for at den enkelte forbruker skal kunne gjøre bedre valg, og bidra til skjerpet konkurranse i markedet.

Med hilsen

Sylvi Listhaug